

SPL Stereo

Vitalizer MK2-T

Pszichoakusztikus enhancer-equalizer effekt rack

Egy elég különleges készülék érkezett tesztelésre az SPL termékeket forgalmazó Coda Stúdiótól. Ha legrövidebben kellene megfogalmazni, hogy mi is ez, akkor azt mondanám, hogy egy olyan doboz, amin átküldve a keveréseket vagy bizonyos sávokat, azok jobban szólnak. Ha már bővebben kell kifejtetni a lényegét, akkor nehezebb helyzetben vagyok, mert végülis valamilyen equalizer szerű valami, de hogy pontosan hogy is működik, arra rajtam kívül sok más tesztelőnek sem sikerült teljesen rájönnie. Mindenesetre, alapjában olyan dolgokat érhetünk el vele, amiről azt hittük, hogy equalizerrel meg tudunk oldani, majd rájöttünk, hogy mégsem.

A német SPL cég annyira nem ismert nálunk, bár már 1984 óta működnek, és mindig komoly minőségi szintet képviseltek. Az SPL elnevezés egyébként nem az akusztikából ismert rövidítést jelenti, hanem a Sound Performance Lab szavak kezdőbetűiből áll össze. A Vitalizer technológia egyik első fejlesztésük volt, az MK2-T már sokadik variáció a sorban. Jelentős mérföldkő volt a cég életében a Transient Designer megalkotása, amely sokáig a stúdió dobhangzást alakító titkos fegyvere volt. Mára a talán legjelentősebb területük a legkomolyabb szintű mastering processzorok gyártása, de mikrofon előerősítőkől fülhallgató erősítőig elég széles palettán, sok minőségi termék megtalálható a cég kínálatában.

A Stereo Vitalizer MK2-T a cég csövel ellátott sorozatába tartozik, ezt jelzi a T az elnevezésben, és erre utal a matt aranyszínű előlap, ami a csövekkel ellátott modelleket jellemzi az SPL-nél. Valójában a készülékben található két cső csak az effektlánc két elemében dolgozik, de erről majd később. Az egy egység magas rack jobb oldalán található kivágáson keresztül egyébként látni is lehet a halványan világító csöveket.

Az MK2-T más enhancer típusú készülékekkel szemben a teljes spektrumon dolgozik. Tehát nem csak egy magas hangtartomány dúsítás mellé emelhetünk basszust, hanem valóban több helyen belenyúlhatunk a hangzásba. A basszus esetében például választhatunk keményebb vagy kerekesebb hangzás között. A processzált basszusra kompresszort is alkalmazhatunk, így nem fogja elfedni a középtartományt, és az átlag szintet növelhetjük úgy, hogy a csúcsok nem emelkednek lényegesen. A közép-magas tartomány általános emelésénél dolgozik az egyik cső, ezen kívül külön foglalkozhatunk egy frekvencia sávval, amelyet LC szűrővel kezelhetünk. A 60-as és 70-es években kedvelté vált hangzást passzív, tekercs és kondenzátor kapcsolással érhetjük el. A lánc végén a Stereo Expander található a második (Sovtek 12AX7) csövel.

Az enhancer effekt működése szintfüggő a készülékben, így az első kontrol potméter a készülék baloldalán a Drive, amivel a bemeneti szintet állíthatjuk -20dB és +6dB között. Több Drive több effektet eredményez, de egy piros LED kijelzőt is figyelniünk kell közben, hogy ne hajtsuk túl, és ne legyen torz a végeredmény. Ezután következik a sorban a Bass Sound potméter. Ennek közepén van a nulla állapota és jobbra tekerve egy kopogósabb, szárazabb basszuhangot kapunk (Tight), míg az óramutatóval ellentétes irányban a hangzás mélyebb, lágyabb és melegebb lesz

(Soft). A basszus processzálásához tartozik a következő Bass Compression tekerő is, amellyel a processzált basszus kompresszálását állíthatjuk. Egy kék LED kijelző mutatja, hogy mikor kezd el a kompresszor működni. A következő paraméter a Mid-High Tune, itt állíthatjuk be azt a frekvenciát, ami felett a széles sávú szűrő dolgozni fog. 1 kHz és 22 kHz között állíthatunk értékeket, de a legtöbb zenei anyagnál 3 kHz és 10 KHz közötti értékekkel lehet valójában dolgozni. Az emelés szinttől függően fáziseltolással is dolgozik, és a processzált az emberi fül különböző hangerőn történő viselkedését is figyelembe veszi (ezt szokták az úgynevezett Fletcher-Munson hangerő görbével illusztrálni). A következő potméter a Process, és ezzel állíthatjuk a processzált basszus és közép-magas frekvencia arányát az eredeti frekvenciamenethez, úgy, hogy közben a domináns középfrekvenciákat közben tompítjuk. A következő szekció a sorban az LC szűrő, ehhez két potméter tartozik. Az LC-EQ tekerésével választhatjuk ki a frekvenciát, és az Intensity potméterrel állíthatjuk az LC szűrés arányát a jelhez. Az utolsó kontroller tekerő a Stereo Width, amivel a sztereó érzetet növelhetjük. Az elv egyszerű, a sztereókép szélén elhelyezkedő jeleket ellenfázisban a másik oldalhoz hozzákeveri a kapcsolás. A csöves hangzással viszont valahogy nagyon kellemesen tud szólni, és nem okoz olyan monó kompatibilitás problémákat, mint sok szoftver megoldás a sztereó szélesítésére.

Egészében véve nagyon kellemesek voltak a tapasztalataim a csöves Vitalizerrel. Valahogy nem vált harsánnyá, tolakodóvá, fárasztóvá a hangzás, mégis nagyobb, szélesebb szebb lett. A mélyekkel tényleg nagyon hatásos dolgokat lehet művelni, például dance műfajokban, de szinte akármilyen zenéknél jó irányba lehet javítani a hangzást. Az ideális megoldás keverésnél az, hogyha a keverőnkön van master inzert, de a szimmetrikus XLR vagy aszimmetrikus jack csatlakozókkal közbe is iktathatjuk a felvételi láncban. Ilyen módon használhatjuk hangszer felvételnél, vagy akár régi felvételek digitalizálásánál is. Digitális rendszereknél nyilván jól jönne digitális csatlakozási lehetőség, de hasonlóan magas szintű minőségben ez már teljesen más árkategória lenne. Egyébként a kezelése tényleg egyszerű, nagyon hamar rá lehet jönni arra, hogy mitől kezd el jól szólni valami. Egy komolyabb multiband kompresszorral kiegészítve egy nagyon hatásos mastering láncunk lehet. Az SPL Stereo Vitalizer MK2-T ára 189 900 forint, és bár lehet, hogy enhancer effekt van ennél olcsóbban, de ennyire sokoldalú, jó hangzású és könnyen kezelhető ebben az árkategóriában biztos nincs. Forgalmazó a Coda Stúdió.

Lippényi Gábor

